

UVOD

Jedno od suštinskih polazišta demokratije jeste sistem nadzora i ravnoteže između različitih grana vlasti, kao i između društvenih i političkih činilaca. U sistemu nadzora i ravnoteže parlament je mnogo više od pukog instrumenta za legalizaciju dogovora van njega.

Parlament je tijelo koje treba da pomogne u rješavanju najaktuelnijih problema s kojima se građani suočavaju u svakodnevnom životu. Kao glavni zakonodavni organ, ima zadatak da prilagodi zakone potrebama društva i okolnostima koje se ubrzano mijenjaju.

Pored odgovornosti u pogledu zakonodavnog postupka, parlamenti imaju ključnu funkciju u kontrolisanju rada vlade u ime javnosti. Kao tijelo kome je povjerena kontrola Vlade, parlament je dužan da obezbjedi da Vlada bude u potpunosti odgovorna narodu.

U zemljama u tranziciji, koje su u procesu izgradnje demokratskih institucija, parlamentu nije lako da se izbori za autonomiju od organa izvršne vlasti. Poslanici iz parlamentarne većine najčešće potvrđuju rješenja koja predlaže vlada. U realnoj politici, poslanici uvažavaju partijsku disciplinu tako da se rijetko dešava da o važnijim pitanjima odluče suprotno od stavova partija kojima pripadaju. To je slučaj i u zemljama razvijene demokratije.

Parlamentarne vlade često ne ulažu gotovo nikakav napor za podsticanje nadzora, i mogu ograničiti sposobnost parlamenta da to čini kontrolisanjem parlamentarnih sredstava i mogućnosti napredovanja poslanika.

Komisije i odbori imaju zadatak da obavljaju prethodne rasprave o nacrtima i prijedlozima zakona koji su u nadležnosti pojedinih domova i uopšte da pripremaju materijale za raspravu i odlučivanje na plenarnim sjednicama parlamenta. Postoje dva načina formiranja radnih tijela parlamenta: permanentni specijalizovani odbori koji traju cijelo vrijeme mandata, te ad hoc komisije koje se formiraju posebno za svako pitanje koje se nađe na dnevnom redu. Najčešće rješenje u savremenim parlamentima je kombinacija ova dva načina.

Sve što je naprijed navedeno o pojmu parlamentarni odbori i komisije poslužiće nam kao uvod u razmatranje ovog rada. U obradi teme "Parlamentarni odbori i komisije" posebno je obraćena pažnja na pojam i definisanje odbora i komisija, vrste i načine izbora odbora, na kontrolu vlade, potom na dvodomne parlamente i odbore u njima i na kraju analiza pravnog okvira kontrolne funkcije u Republici Srpskoj.